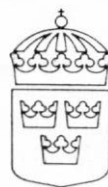

Förslag till riksdagen

1985/86:18

Fullmäktiges i riksbanken förslag om ändring i lagen
(1934:437) för Sveriges riksbank

Förs.
1985/86:18

Dnr 86-029-002

Inledning

Lagen (1934:437) för Sveriges riksbank är sedan länge starkt föråldrad och den för närvarande arbetande kommittén för samordning av statsskuldpolitiken, m. m. kommer enligt sina direktiv att framlägga förslag till ny riksbankslag. Ett betänkande med sådant lagförslag kommer att framläggas under våren 1986. Kommitténs blivande förslag till ny riksbankslag kommer emellertid enligt underhandsuppgift från kommittén att anknytas till samtidigt föreslagen ändring av den paragraf i regeringsformen (RF 9:12) som gäller riksbanken. Detta innebär att en ny riksbankslag ej kan sättas i kraft förrän efter nästa val till riksdagen dvs. först fr. o. m. 1989. Med hänsyn till att nuvarande riksbankslag sålunda kommer att bestå under ännu några år anser sig fullmäktige trots den pågående lagrevisionen böra framlägga förslag till sådana ändringar av gällande lag som erfordras för att riksbanken i en förändrad omvärld skall kunna fungera ekonomiskt rationellt. För att uppnå bättre förräntningsmöjligheter för valutareserven vill fullmäktige därför föreslå viss ändring av de regler som begränsar riksbankens möjlighet att placera sina utländska tillgångar.

Förslag

Riksbankens möjligheter att placera i utländska värdepapper regleras av 16 § riksbankslagen. Enligt detta lagrum får riksbanken köpa och sälja dels lätt säljbara utländska statsobligationer och övriga statspapper, dels ock andra lätt säljbara utländska obligationer än statsobligationer förutsatt att dessa förfaller till betalning inom tre år. Regeln erhöll sin nuvarande utformning år 1975 då den tidsgräns inom vilken icke-statsobligationer måste förfalla till betalning för att kunna godtagas höjdes från ett till tre år (FiU 1975/76:11). Lagändringen tillkom på förslag av fullmäktige som gentemot den tidigare gällande ettårsregeln framhöll att denna hindrade riksbanken från att "placera i t. ex. vissa obligationer, som från säkerhetssynpunkt fyller mycket högt ställda krav och erbjuder god förräntning och som det därför är naturligt att hålla i riksbankens portfölj". Med hänsyn till den skillnad från säkerhetssynpunkt som kunde råda mellan statsobligationer och andra obligationer ansåg emellertid fullmäktige alltså en viss begränsning av de senares återstående löptid motiverad och föreslog att denna tidsgräns sattes till tre år (förs. 1975/76:5).

På riksbankens placeringar av valutareserven måste ställas kravet att dessa skall var säkra, likvida och ge god avkastning i nämnd prioriteringsordning. Inom ramen härför har riksbanken under senare år sökt alltmer effektivisera sina placeringar i syfte att nå högre avkastning. Därvid har den begränsning som gäller genom treårsregeln kommit att te sig alltmer besvärande. Löptidsbegränsningen innebär nämligen att riksbanken inte kan delta vid emissionstillfällena, då kurserna kan vara som mest förmånliga. Normalt gäller också att avkastningen ökar ju längre löptiden är. Några olägenheter av att avskaffa begränsningen i löptid kan ej heller förutses. Alltjämt kommer sålunda kravet på likviditet att tillgodoses genom bestämmelsen att obligationerna skall vara lätt säljbara. Vad åter angår säkerhetskravet kan naturligtvis sägas att ju längre återstående löptid desto större risk för att förändringar i kreditvärdigheten hinner inträda medan papperet ligger kvar i riksbankens portfölj. Denna synpunkt, som låg bakom begränsningen till tre år, har emellertid knappast längre giltighet framför allt därför att en numer väsentligt mera utvecklad andrahandsmarknad skapat helt andra möjligheter att sälja och köpa under ett pappers löptid.

Men alldeles bortsett från risken för förändringar i kreditvärdigheten är naturligtvis förhållandet att ett ökat innehav av långa papper i riksbankens portfölj i större utsträckning exponerar riksbanken för kursförluster till följd av ränteändringar. Ju längre den återstående löptiden är desto känsligare blir nämligen priset på värdepapperet för ränteändringar. Att märka är emellertid att den gällande riksbankslagen över huvud taget inte begränsar löptiderna för riksbankens investeringar i statspapper. Detta innebär inte att riksbanken koncentrerar sina investeringar till värdepapper med långa löptider även om det normalt vid varje tidpunkt gäller att den högsta avkastningen erhålls på så sätt. Valutareserven måste nämligen variera för att möta tillfälliga fluktuationer i valutaflöden. En stor del av reserven måste därför investeras i kortfristiga värdepapper och bankdepositioner. Priset på dessa påverkas nämligen inte i samma utsträckning av räntefluktuationer, varigenom risken minskar för att man gör kursförluster genom att tvingas avyttra värdepapper vid ett tillfälligt oförmånligt ränteläge. Den föreslagna ändringen i riksbankslagen påverkar inte dessa avvägningar utan medför endast uniformitet mellan olika värdepapper. Antingen fråga är om statspapper eller icke-statspapper måste alltså portföljen totalt sett avvägas i förhållande till ränterisker och likviditetsrisker för att flexibelt anpassas till utvecklingen på de finansiella marknaderna. Principerna härför lämpar sig emellertid ej för lagstiftning utan bör utformas inom riksbanken.

Med hänsyn till det sagda torde kunna påstås att löptidsbegränsningen inte bidrar till att styra placeringssinriktningen i enlighet med angivna mål utan begränsar avkastningen på valutareserven utan att för den skull vinna något i fråga om säkerhet eller likviditet. Fullmäktige vill därför föreslå att regeln om att "andra lätt säljbara utländska obligationer än statsobligationer" skall förfalla till betalning inom tre år avskaffas.

Med åberopande av det anförda får fullmäktige hemställa
att riksdagen måtte antaga

Förslag till Lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Riksbanken får köpa och sälja:
a) svenska statsobligationer och
övriga svenska statspapper;
b) andra svenska obligationer;
c) lätt säljbara utländska statsobli-
gationer och övriga statspapper;
d) andra lätt säljbara utländska
obligationer än statsobligationer,
*om de förfaller till betalning inom tre
år.*

Riksbanken får även förmedla köp och försäljning av sådana obligationer
och statspapper som nämns ovan.

Dessutom får riksbanken, inom ramen för riksbankens uppgifter som
centralbank, förvärva aktier, andelar i ekonomiska föreningar eller liknande
rättigheter samt ikläda sig härmed förenade förpliktelser, om fullmäktige så
beslutar.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på
den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 6 februari 1986

På Fullmäktiges vägnar

Erik Åsbrink

Föreslagen lydelse

16 §¹

Riksbanken får köpa och sälja:
a) svenska statsobligationer och
övriga svenska statspapper;
b) andra svenska obligationer;
c) lätt säljbara utländska statsobli-
gationer och övriga statspapper;
d) andra lätt säljbara utländska
obligationer än statsobligationer.

Hanna Ericson

¹ Senaste lydelse SFS 1985:239.

Utdrag ur fullmäktiges protokoll den 6 februari 1986

Närvarande: Ordföranden Erik Åsbrink, vice ordföranden Olle Göransson, Bengt Dennis, Staffan Burenstam Linder, Anne Wibble, Karl Boo och Ivar Nordberg.

§ 4. Skrivelse till riksdagen med hemställan om ändring i lagen för Sveriges riksbank

Anmäldes förslag till skrivelse till riksdagen med hemställan om ändring av 16 § lagen för Sveriges riksbank.

Fullmäktige beslöt avlåta skrivelse av den lydelse som framgår av registraturet.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Ur protokollet:

Ulla Wettermark